

Nowe stanowiska *Symphyotrichum ciliatum* (Asteraceae) w Polsce

Symphyotrichum ciliatum (Lindl.) Nesom odnaleziono w Polsce po raz pierwszy w latach osiemdziesiątych ubiegłego wieku w Krakowie (GUZIK 2002, 2003). W latach 2002–2004 zlokalizowano w okolicach Kielc kolejne cztery stanowiska (BRÓZ & PODGÓRSKA 2005).

Jesienią 2007 r. odnaleziono w Tarnobrzegu dwa nowe stanowiska *Symphyotrichum ciliatum*. Obydwa leżą w obrębie tego samego kwadratu ATPOL FF02₁₀. Pierwsze – liczące tylko kilka osobników – znajduje się tuż przy trasie do Sandomierza, po jej stronie wschodniej, na gruzowisku, przy nowo wybudowanym osiedlu domków jednorodzinnych, w miejscu lekko podtopionym, na niemal nagiej glebie.

Drugie stanowisko usytuowane jest nieco dalej na południe i zachód, po przeciwnej stronie jezdnii i oddalone od niej o kilkaset metrów. Na nie ukończonej budowie, rosło w rozproszeniu kilkanaście osobników.

Nowe stanowiska umiejscowione są w widłach Wisły i Sanu, bardzo blisko Wisły. Jest to też obszar przez który biegnie ważna trasa dla transportu samochodowego. W pobliżu przebiegają linie kolejowe. Poziom wód gruntowych jest bardzo wysoki. Roślinność stanowisk przypomina zespoły z klasy *Plantaginetea majoris*, szczególnie ze związku *Agropyro-Rumicion crispi* i *Eu-Polygono-Chenopodion*.

Na nowych stanowiskach osobniki *Symphyotrichum ciliatum* nie tworzyły dużych skupień, lecz występowały w rozproszeniu. Rośliny obficie kwitły i owocowały. Także ich wielkość przemawia za tym, że były w dobrej kondycji.

Symphyotrichum ciliatum bardzo długo trwa w stadium rozety, co jest jedną z cech taksonomicznych, która odróżnia ten gatunek od dwóch pozostałych pokrewnych taksonów (COSEWIC 2004, 2006). Przed pełnią kwitnienia, które następuje w drugiej połowie września (GLEASON 1974; COSEWIC 2004), trudno dostrzec i oznaczyć płonne rośliny. Można zatem przypuszczać, że gatunek ten występuje u nas jeszcze na wielu nieodnalezionych stanowiskach, a jego ekspansywność pozostała dotąd niedostrzeżona.

Symphyotrichum ciliatum to samopylna roślina pionierska, pojawiająca się w środowiskach silnie zaburzonych, na przykład na przywiezionej i wyrównanej glebie na placach budowy lub na podłożu zbitym i okresowo podtapianym, gdzie niewiele roślin może z nią konkurować. Toteż nie jest jasne jaki nadać jej status, bowiem gatunek spełnia kryteria zarówno epekofitu, jak i po części neofitu. Być może ta kwestia stanie się bardziej jasna, gdy zostanie odnalezionych więcej stanowisk tej rośliny.

Podziękowania. Dziękuję serdecznie Pani prof. Marii Zając i Panu prof. Adamowi Zającowi za pomoc w oznaczeniu gatunku oraz Pani dr Monice Podgórskiej za potwierdzenie oznaczenia oraz ważną uwagę merytoryczną. Dziękuję też mojemu koledze, doktorowi Łukaszowi Łuczajowi, któremu zawdzięczam cenne wskazówki przy pisaniu tej notatki.

Summary. New localities of *Symphyotrichum ciliatum* (Asteraceae) in Poland. *Symphyotrichum ciliatum* (Lindl.) Nesom is a rare alien species in Poland (GUZIK 2002, 2003; BRÓZ & PODGÓRSKA 2005). Two new localities of this plant were found near the town Tarnobrzeg (SE Poland). Founded individuals were in a good condition.

LITERATURA

- BRÓZ E. & PODGÓRSKA M. 2005. *Symphotrichum ciliatum* (*Brachyactis ciliata*) (*Asteraceae*) w Polsce. – *Fragm. Flor. Geobot. Polonica* **12**(2): 291–299.
- COSEWIC 2004. COSEWIC assessment and update status report on the Gulf of St. Lawrence Aster *Symphotrichum laurentianum* in Canada. s. vii + 39. Committee on the Status of Endangered Wildlife in Canada, Ottawa (www.sararegistry.gc.ca/status/status_e.cfm).
- COSEWIC 2006. Cosewic assessment and update status report on the short-rayed alkali aster *Symphotrichum frondosum* in Canada. s. vi + 22. Committee on the Status of Endangered Wildlife in Canada, Ottawa (www.sararegistry.gc.ca/status/status_e.cfm).
- GLEASON H. A. 1974. *Illustrated Flora of the Northeastern United States and the adjacent Canada* **3**. s. iv + 596. Hafner Press, New York.
- GUZIK J. 2002. Hałda Huty im. Sendzimira w Krakowie – miejscem występowania interesujących obcych gatunków roślin. Sesja Naukowa: Hałda przemysłowa – obiekt obserwacji procesów biologicznych. s. 7. Uniwersytet Śląski w Katowicach.
- GUZIK J. 2003. Hałda Huty im. Sendzimira w Krakowie – miejscem występowania interesujących obcych gatunków roślin. – *Arch. Ochr. Środ.* **29**(2):13–19.
- WOJCIECH MAKSYMILIAN SZYMAŃSKI, *Zakład Badań i Dokumentacji Polarnej im. Prof. Zdzisława Czeppego, Instytut Botaniki, Uniwersytet Jagielloński, ul. Kopernika 27, PL-31-501 Kraków, Polska; e-mail: liquidambar@wp.pl*

Przyjęto do druku: 28.05.2010 r.